

Suvestinė redakcija nuo 2008-08-20 iki 2015-07-07

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2003, Nr. [39-1807](#), i. k. 103503AISAK0000I-58

LIETUVOS RESPUBLIKOS GENERALINIS PROKURORAS

**Į S A K Y M A S
DĖL IKITEISMINIO TYRIMO PRADŽIOS REGISTRAVIMO TVARKOS IR
REKOMENDACIJŲ PATVIRTINIMO**

2003 m. balandžio 18 d. Nr. I-58
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso, patvirtinto 2000 m. rugsėjo 26 d. įstatymu Nr. VII-1968, Baudžiamojo proceso kodekso, patvirtinto 2002 m. kovo 14 d. įstatymu Nr. IX-785, ir Bausmių vykdymo kodekso, patvirtinto 2002 m. birželio 27 d. įstatymu Nr. IX-994, įsigaliojimo ir įgyvendinimo tvarkos įstatymo (Žin., 2002, Nr. [112-4970](#)) 48 straipsnio 3 dalimi:

1. *Neteko galios nuo 2008-08-20*

Punkto naikinimas:

Nr. [I-110](#), 2008-08-11, Žin. 2008, Nr. 94-3713 (2008-08-19), i. k. 108503AISAK000I-110

2. T v i r t i n u pridedamas rekomendacijas:

2.1. Dėl proceso dalyvių susipažinimo su bylos medžiaga ikiteisminio tyrimo metu;

2.2. Dėl kardomųjų priemonių (išskyrus suėmimą) sąlygų laikymosi kontrolės;

2.3. Dėl fotografavimo, filmavimo, matavimo, rankų atspaudų ir pavyzdžio genetinei daktiloskopijai paėmimo tvarkos.

3. N u s t a t a u, kad:

3.1. rekomendacijų ir Ikiteisminio tyrimo pradžios registravimo tvarkos nurodyti reikalavimai yra privalomi visiems prokurorams ir ikiteisminio tyrimo pareigūnams;

3.2. šis įsakymas įsigalioja nuo Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso (Žin., 2000, Nr. [89-2741](#)), Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso (Žin., 2002, Nr. [37-1341](#)) ir Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso (Žin., 2002, Nr. [73-3084](#)) įsigaliojimo dienos.

GENERALINIS PROKURORAS

ANTANAS KLIMAVIČIUS

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro
2003 m. balandžio 18 d. įsakymu Nr. I-58

REKOMENDACIJOS DĖL PROCESO DALYVIŲ SUSIPAŽINIMO SU BYLOS MEDŽIAGA IKITEISMINIO TYRIMO METU

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šios rekomendacijos nustato proceso dalyvių teisės susipažinti su bylos medžiaga ikiteisminio tyrimo metu įgyvendinimo bei užtikrinimo tvarką.

2. Rekomendacijų nuostatos taikomos proceso dalyviams įgyvendinant teisę, numatytą tam tikruose Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso (Žin., 2002, Nr. [37-1341](#)) (toliau – BPK) straipsniuose, ikiteisminio tyrimo metu susipažinti su bylos medžiaga (21 straipsnio 3 dalyje – įtariamojo teisė susipažinti su ikiteisminio tyrimo medžiaga; 28 straipsnio 3 dalyje – nukentėjusiojo ir jo atstovo teisė susipažinti su byla; 48 straipsnio 1 dalies 7 punkte – gynėjo teisė susipažinti su proceso veiksmų dokumentais; 110 straipsnio 2 dalies 4 punkte – civilinio ieškovo teisė susipažinti su bylos medžiaga; 110 straipsnio 2 dalyje ir 111 straipsnio 2 dalyje – civilinio atsakovo teisė susipažinti su bylos medžiaga; 54 straipsnyje – įtariamojo arba nukentėjusiojo atstovo pagal įstatymą teisė dalyvauti atliekant proceso veiksmus ir padėti atstovaujamam asmeniui pasinaudoti įstatymų suteiktomis teisėmis; 56 straipsnyje – nukentėjusiojo, civilinio ieškovo ar civilinio atsakovo įgaliotojo atstovo tos pačios teisės kaip ir jo atstovaujamo proceso dalyvio; 388 straipsnyje – trauktino baudžiamojon atsakomybėn juridinio asmens atstovo teisė naudotis visomis įtariamojo teisėmis; 181 straipsnyje – įtariamojo ir jo gynėjo, nukentėjusiojo ir jo atstovo teisė ikiteisminio tyrimo metu bet kuriuo momentu susipažinti su ikiteisminio tyrimo duomenimis).

3. Rekomendacijų nuostatos taikomos proceso dalyviams pateikus prokurorui prašymą susipažinti su visa bylos medžiaga ar tam tikra jos dalimi, su visais ar dalimi tam tikrų ikiteisminio tyrimo duomenų bet kuriuo ikiteisminio tyrimo momentu: ikiteisminio tyrimo eigoje ar jį nutraukus, su baigtų tirti bylų medžiaga, kai rašomas kaltinamasis aktas, ikiteisminio tyrimo procesui vykstant pagal baudžiamojo proceso bendrąsias taisykles; kai esant tam tikriems baudžiamojo proceso ypatumams tiriamos atskirų kategorijų bylos: bylos dėl juridinių asmenų padarytų nusikalstamų veikų; ikiteisminis tyrimas atliekamas prokurorui pradėjus procesą taikyti priverčiamąsias medicinos priemones; privataus kaltinimo bylose ikiteisminis tyrimas atliekamas BPK 409 straipsnyje numatytais atvejais; vyksta bylų supaprastintas procesas (prokuroras sprendžia užbaigti procesą baudžiamuoju įsakymu ar užbaigti bylą pagreitinato proceso tvarka); ikiteisminis tyrimas atliekamas baudžiamąją bylą atnaujinus dėl naujai paaiškėjusių aplinkybių.

II. PROCESO DALYVIŲ PRAŠYMŲ SUSIPAŽINTI SU BYLOS MEDŽIAGA IKITEISMINIO TYRIMO METU PATEIKIMAS

4. Prašymas susipažinti su bylos medžiaga pateikiamas prokurorui, atliekančiam ikiteisminį tyrimą ar jį kontroliuojančiam.

5. Prašymai, pateikiami ikiteisminį tyrimą atliekančiam ar jį kontroliuojančiam prokurorui, gali būti rašytiniai ir žodiniai.

6. Jei prokuroras negali iš karto išspręsti žodinio prašymo (jam reikia susipažinti su bylos medžiaga, ją išreikalauti ir gauti iš ikiteisminio tyrimo pareigūno) ar įvertinęs žodinį prašymą ir bylos aplinkybes mano, kad susipažinimas su visais ikiteisminio tyrimo duomenimis ar jų dalimi gali pakenkti ikiteisminio tyrimo sėkmei ir todėl toks prašymas iš dalies ar visiškai atmetinas, pasiūlo proceso dalyviui pateikti rašytinį prašymą.

7. Rašytinis prašymas būtinas, kai proceso dalyviai prašo pasidaryti bylos dokumentų kopijas, susipažinti su nutraukto ikiteisminio tyrimo medžiaga, taip pat kai prokuroras paveda ikiteisminio tyrimo pareigūnui pateikti susipažinti proceso dalyviui bylos medžiagą.

8. Rašytiniai prašymai gali būti pateikiami ir per ikiteisminio tyrimo pareigūną, atliekantį ikiteisminį tyrimą ar atskirus jo veiksmus. Ikiteisminio tyrimo pareigūnas rašytinį prašymą privalo per vieną dieną nuo jo gavimo perduoti prokurorui.

9. Jei prašymai abstraktūs, neaiškūs, pareiškėjams siūlytina juos sukonkretinti ir nurodyti:

ar tam tikru tyrimo momentu, ar jį baigus prašo susipažinti su visa iki tol atlikto tyrimo medžiaga ar tam tikrais ikiteisminio tyrimo duomenimis; tik su proceso veiksmų protokolais, nutarimais, kitais byloje esančiais dokumentais; ar kartu prašo duoti perklausti garso įrašus, parodyti vaizdo įrašus, apžiūrėtus ar tirtus daiktus, turinčius reikšmės nusikalstamai veikai tirti ir nagrinėti, laikomus kartu su tyrimo medžiaga ar ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro nurodytoje vietoje.

10. Rašytiniai prašymai pridedami prie bylos.

III. PROCESO DALYVIŲ PRAŠYMŲ SUSIPAŽINTI SU BYLOS MEDŽIAGA IŠSPRENDIMAS

11. Gautą prašymą prokuroras turi išnagrinėti ir išspręsti neatidėliodamas. Jei prokurorui reikia papildomai susipažinti su bylos medžiaga, jis turi pareikalauti, kad ikiteisminio tyrimo pareigūnas nedelsdamas ją pateiktų. Tokiu atveju prokuroras sprendimą priima ne vėliau kaip per penkias dienas nuo prašymo gavimo.

12. Prokuroras neturi teisės neleisti susipažinti su visais ikiteisminio tyrimo duomenimis BPK 181 straipsnyje nurodytiems proceso dalyviams, jei tyrimas baigtas ir yra rašomas kaltinamasis aktas.

13. Kitais atvejais prokuroras, prieš priimdamas sprendimą leisti ar neleisti susipažinti su visais ikiteisminio tyrimo duomenimis ar jų dalimi, įvertina, ar proceso dalyvio susipažinimas su bylos medžiaga gali pakenkti ikiteisminio tyrimo sėkmei.

14. Pagrindas netenkinti pateikto prašymo dėl galimo pakenkimo ikiteisminio tyrimo sėkmei gali būti: prieštaravimai tarp proceso dalyvių parodymų (neprisipažįstantys padarę nusikalstamą veiką įtariamieji gali suderinti savo parodymus; pagal liudytojų nukentėjusiųjų parodymus savo parodymus gali pakeisti įtariamieji; susipažinimas su bylos medžiaga gali daryti įtaką proceso dalyvių, kurie apklaustini kaip liudytojai, parodymams; numatoma, kad proceso dalyviai gali būti suvesti į akistatą); dar neįtvirtinti ikiteisminio tyrimo duomenys; neapžiūrėti ir neištirti daiktai; yra pagrindas manyti, kad daiktai, dokumentai gali būti sugadinti ar yra grėsmė juos prarasti; prašoma laikmenų kopijų; ikiteisminio tyrimo duomenys neskelbtini vadovaujantis BPK 177 straipsnio 2 dalimi arba siekiama užkirsti kelią kitokiam jų neteisėtam paskelbimui; prašoma susipažinti su duomenimis apie nepilnamečius įtariamuosius ir nukentėjusiuosius; asmenų teisės susipažinti su informacija apribojimus nustato Lietuvos Respublikos įstatymai; informacija liečia privatų kito proceso dalyvio asmens gyvenimą; kai prašymą pateikęs proceso dalyvis prašo susipažinti su procesinių prievartos priemonių, numatytų BPK 154–160 straipsniuose, taikymo jam nežinant duomenimis, jei priemonių taikymas dar nebaigtas ar susipažinimas su taikytomis priemonėmis pakenks tyrimo sėkmei; kai tokios priemonės taikytos kitų asmenų atžvilgiu; prašoma susipažinti su proceso veiksmų su nukentėjusiuoju, liudytoju ar kitu asmeniu, kuriems taikomas anonimiškumas, dokumentais; susipažinimas su bylos duomenimis prieštarauja asmenų, kuriems taikoma apsauga nuo nusikalstamo poveikio, ar valstybės, tarnybos, profesinės ar komercinės paslapties saugojimo interesams; tiriamos nusikalstamos veikos žmogaus seksualinio apsisprendimo laisvei ir neliečiamumui; prašoma susipažinti su liudytojų, nukentėjusiųjų, specialistų, ekspertų adresais ir kt.

15. Tyrimo planai, pasitarimų protokolai, rašytiniai nurodymai, kiti tyrimo organizavimo ir kontrolės dokumentai proceso dalyviams susipažinti nepateikiami.

16. Susipažinimo su bylos medžiaga metu draudžiama daryti byloje esančių laikmenų kopijas.

17. Visiems proceso dalyviams bet kuriuo ikiteisminio tyrimo momentu susipažįstant su ikiteisminio tyrimo duomenimis, taip pat ir BPK 181 straipsnio 2 dalyje nurodytoje tyrimo stadijoje, daryti bylos dokumentų kopijas leidžiama tik prokuroro leidimu pagal proceso dalyvių rašytinius prašymus, įvertinus bylos aplinkybes, dalyvio procesinę padėtį, galimą grėsmę ar žalą tyrimo sėkmei.

18. Leidimą susipažinti su visais rašytiniame prašyme nurodytais ikiteisminio tyrimo duomenimis prokuroras įformina rezoliucija ant prašymo. Rezoliucijoje prokuroras gali nurodyti, kokia tvarka leidžia susipažinti (ar paveda ikiteisminio tyrimo pareigūnui pateikti bylos medžiagą susipažinti proceso dalyviui, ar proceso dalyviui leidžiama daryti pateiktų susipažinti dokumentų kopijas).

19. Iš dalies ar visiškai atmesdamas proceso dalyvio prašymą susipažinti su visais ikiteisminio tyrimo duomenimis ar jų dalimi, prokuroras priima motyvuotą nutarimą. Jei prašymas atmetamas iš dalies, nutarime nurodoma, kokia prašymo dalis atmetama, o kokia tenkinama, taip pat susipažinimo su leistiniais susipažinti duomenimis tvarka (ar medžiagą proceso dalyviui pateikti susipažinti pavedama ikiteisminio tyrimo pareigūnui, ar leidžiama daryti dokumentų kopijas). Priimto nutarimo kopija, išaiškinus apskundimo tvarką, pasirašytinai įteikiama pareiškėjui arba jam išsiunčiama paštu.

IV. BYLOS MEDŽIAGOS PATEIKIMO PROCESO DALYVIUI SUSIPAŽINTI TVARKA

20. Bylos medžiagą proceso dalyviui susipažinti gali pateikti prokuroras ar jo pavedimu kitas jam padedantis prokuratūros valstybės tarnautojas arba ikiteisminio tyrimo pareigūnas.

21. Ikiteisminio tyrimo pareigūnui pateikti proceso dalyviui susipažinti bylos medžiagą prokuroras gali pavesti, kai tyrimas dar nebaigtas, tyrimas nutrauktas, jei byla buvo tirta ikiteisminio tyrimo įstaigoje. Proceso dalyvio rašytinį prašymą su prokuroro rezoliucija leisti susipažinti, susipažinimo tvarka ir pavedimu pateikti susipažinti bylos medžiagą ar rašytinį pavedimą pateikti susipažinti bylos medžiagą arba nutarimą, kuriuo prašymas iš dalies atmestas ar iš dalies patenkintas, prokuroras vykdyti siunčia ikiteisminio tyrimo pareigūnui ir apie tai žodžiu ar raštu praneša pareiškėjui.

22. Bylos medžiaga susipažinti paprastai pateikiama prokuratūroje ar ikiteisminio tyrimo įstaigoje, šiame procese dalyvaujant ir jį stebint prokurorui, ikiteisminio tyrimo pareigūnui ar jiems padedantiems asmenims.

23. Kai proceso dalyvis prašymą susipažinti su visais ikiteisminio tyrimo duomenimis pateikia baigus tyrimą (rašant kaltinamąjį aktą), jam pateikiama susipažinti surišta ir sunumeruotais lapais bylos medžiaga.

24. Jei atliekant tyrimą buvo filmuojama ar daromas vaizdo, garso įrašas, visa tai parodoma ir duodama perklausti proceso dalyviams, jei jie to prašo ir tai leidžia prokuroras. Jei baigus tyrimą ir prokurorui rašant kaltinamąjį aktą proceso dalyviai prašo susipažinti su visais ikiteisminio tyrimo duomenimis, taip pat ir vaizdo bei garso įrašais, prokuroras neturi teisės neleisti šių įrašų peržiūrėti ir perklausti.

25. Susipažindami su bylos medžiaga proceso dalyviai turi teisę naudotis vertėjo paslaugomis (BPK 8 straipsnis). Vertėjas kviečiamas ikiteisminio tyrimo pareigūno ar prokuroro (BPK 43 straipsnis). Įtariamiesiems užtikrinama teisė nemokamai naudotis vertėjo paslaugomis, jeigu nesupranta ar nekalba lietuviškai (BPK 44 straipsnio 7 dalis).

V. TAM TIKRŲ PROCESO DALYVIŲ SUSIPAŽINIMO SU BYLOS MEDŽIAGA YPATUMAI

26. Jei įtariamasis suimtas, teisę susipažinti su ikiteisminio tyrimo duomenimis turi jo gynėjas (BPK 181 straipsnio 3 dalis). Ši nuostata reiškia, kad suimtam įtariamajam bylos medžiaga susipažinti nepateikiama. Įtariamojo teisė susipažinti su bylos medžiaga realizuojama per gynėją.

27. Su bylos medžiaga gali susipažinti ir nepilnamečio ar neveiksnaus įtariamojo atstovas pagal įstatymą, dalyvaujantis procese kartu su įtariamuoju (BPK 54 straipsnis).

28. Civiliniam ieškovui, civiliniam atsakovui ir jų atstovams susipažinti gali būti pateikta tik tos nusikalstamos veikos, dėl kurios asmuo patyrė turtinės ar neturtinės žalos, kuri buvo pagrindas pripažinti jį civiliniu ieškovu ar įtraukti į bylą civiliniu atsakovu, ikiteisminio tyrimo medžiaga.

VI. BYLOS MEDŽIAGOS PATEIKIMO SUSIPAŽINTI PROTOKOLO SURAŠYMAS

29. Bylos medžiagos pateikimo susipažinti protokolas nesurašomas, jei BPK normos numato proceso dalyvio teisę susipažinti su tam tikrais proceso veiksmų dokumentais ir prokuroras neturi teisės neleisti su jais susipažinti (pavyzdžiui, BPK 48 straipsnio 1 dalies 1 punktas).

30. Protokolas taip pat gali būti nesurašomas, kai proceso dalyviui pagal jo žodinį prašymą buvo pateikta susipažinti dalis nebaigtos tirti bylos medžiagos ir jis nereiškia skundų dėl jo prašymų sprendimo ar susipažinimo su bylos medžiaga.

31. Bylos medžiagos pateikimo susipažinti protokolas būtinai surašomas, kai:

31.1. proceso dalyvis susipažįsta su bylos medžiaga baigus ikiteisminį tyrimą ir prokurorui rašant kaltinamąjį aktą;

31.2. bet kuriuo ikiteisminio tyrimo momentu patenkinamas proceso dalyvio prašymas leisti susipažinti su visa iki tol atlikto ikiteisminio tyrimo medžiaga;

31.3. proceso dalyvio prašymas susipažinti su visais ar dalimi ikiteisminio tyrimo duomenų patenkinamas iš dalies;

31.4. bylos medžiagą proceso dalyviui susipažinti prokurorui leidus ir pavedus pateikia ikiteisminio tyrimo pareigūnas.

32. Bylos medžiagos pateikimo susipažinti protokolą surašo prokuroras ar jam padedantis prokuratūros valstybės tarnautojas, prokuroro pavedimu pateikęs proceso dalyviui susipažinti bylos medžiagą, pasirašo proceso dalyvis, prokuroras, protokolą surašęs asmuo. Jei bylos medžiagą susipažinti pateikė ikiteisminio tyrimo pareigūnas, jis surašo protokolą ir jį pasirašo.

33. Bylos medžiagos pateikimo susipažinti protokolas surašomas vadovaujantis BPK 179 ir 181 straipsniais (kai bylos medžiaga susipažinti pateikiama civiliniam ieškovui ar civiliniam atstovui – 179 straipsniu ir 110 straipsnio 2 dalies 4 punktu ar 110 straipsnio 2 dalies 4 punktu ir 111 straipsnio 2 dalimi). Protokole pažymima, kada ir kokio proceso dalyvio žodinis ar rašytinis prašymas buvo gautas, kokia bylos medžiaga susipažinti buvo pateikta proceso dalyviui (išvardijami pateikti susipažinti dokumentai ir daiktai). Jei bet kuriuo ikiteisminio tyrimo momentu pateikiama visa iki tol atlikto tyrimo medžiaga, nurodomas bylos dokumentų lapų ir tomų skaičius.

VII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

34. Prokurorui surašius kaltinamąjį aktą, bylos medžiaga proceso dalyviams susipažinti nepateikiama. Jei proceso dalyviai nebaigė susipažinti su bylos medžiaga, prokuroras susipažinimą nutraukia.

Proceso dalyvių prašymai susipažinti su bylos medžiaga siunčiami teismui. Kaltinamajam, nukentėjusiajam, civiliniam ieškovui, civiliniam atsakovui ir jų atstovams pranešama apie galimybę teisme susipažinti su byla ir pateikti teismui prašymus.

35. Susipažinti nepateikiama bylos medžiaga ar susipažinimas nutraukiamas, kai prokuroras yra priėmęs sprendimą užbaigti procesą teismo baudžiamuoju įsakymu, t. y. surašė ir pasirašė pareiškimą dėl proceso užbaigimo baudžiamuoju įsakymu ar pateikė teismui pareiškimą dėl bylos nagrinėjimo pagreitinoto proceso tvarka.

36. Apie sprendimą nutraukti ikiteisminį tyrimą įtariamajam, jo atstovui, gynėjui, nukentėjusiajam ir civiliniam ieškovui bei jų atstovams pranešama BPK 214 straipsnio nustatyta tvarka. BPK nenumato proceso dalyvių teisės susipažinti su nutraukto ikiteisminio tyrimo medžiaga. Prokuroras turi teisę neleisti proceso dalyviams susipažinti su visa nutraukto ikiteisminio tyrimo medžiaga. Apie tai prokuroras pareiškėjui praneša motyvuotu raštu. Prokuroras, gavęs šių

asmenų rašytinius prašymus, gali leisti susipažinti su nutraukto ikiteisminio tyrimo medžiaga ar tam tikra jos dalimi ant prašymo užrašydamas rezoliuciją. Tais atvejais, kai ikiteisminis tyrimas buvo atliekamas ikiteisminio tyrimo įstaigoje, prokuroras gali pavesti ikiteisminio tyrimo pareigūnui pateikti proceso dalyviui susipažinti nutraukto ikiteisminio tyrimo medžiagą. Protokolas dėl nutraukto ikiteisminio tyrimo medžiagos pateikimo susipažinti nesurašomas.

SUDERINTA
Lietuvos Respublikos
teisingumo ministras
Vytautas Markevičius
2003 m. balandžio 14 d.

SUDERINTA
Lietuvos Respublikos
vidaus reikalų ministras
Juozas Bernatoniš
2003 m. balandžio 14 d.

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro
2003 m. balandžio 18 d. įsakymu Nr. I-58

REKOMENDACIJOS DĖL KARDOMŲJŲ PRIEMONIŲ (IŠSKYRUS SUĖMIMĄ) SĄLYGŲ LAIKYMOŠI KONTROLĖS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šios rekomendacijos nustato Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekse (toliau – BPK) (Žin., 2002, Nr. [37-1341](#)) numatytų kardomųjų priemonių (išskyrus suėmimą) skyrimo ir jų sąlygų laikymosi kontrolės tvarką.

2. Kardamosios priemonės gali būti skiriamos siekiant užtikrinti įtariamojo, kaltinamojo ar nuteistojo dalyvavimą procese, netrukdomą ikiteisminį tyrimą, bylos nagrinėjimą teisme ir nuosprendžio įvykdymą, siekiant užkirsti kelią naujoms nusikalstamosioms veikoms.

3. Kardamosios priemonės (išskyrus suėmimą) yra šios: namų areštas (BPK 132 str.), užstatas (BPK 133 str.), įpareigojimas gyventi skyrium nuo nukentėjusiojo (BPK 132¹ str.), dokumentų paėmimas (BPK 134 str.), įpareigojimas periodiškai registruotis policijos įstaigoje (BPK 135 str.), rašytinis pasižadėjimas neišvykti (BPK 136 str.); kariui kaip kardomoji priemonė gali būti skiriamas karinio dalinio, kuriame jis tarnauja, vadovybės stebėjimas (BPK 137 str.), o nepilnamečiui – atidavimas tėvams, rūpintojams arba kitiems fiziniams ar juridiniams asmenims, kurie rūpinasi vaikais, prižiūrėti (BPK 138 str.).

Punkto pakeitimai:

Nr. [I-83](#), 2008-06-13, Žin., 2008, Nr. 69-2645 (2008-06-17), i. k. 108503AISAK0000I-83

4. Kardamosios priemonės skiriamos, panaikinamos, kardamosios priemonės sąlygos keičiamos motyvuotu prokuroro nutarimu arba motyvuota teisėjo ar teismo nutartimi.

5. Ikiteisminio tyrimo metu teisėjui panaikinus kardomąją priemonę, pakeitus ją kita, pakeitus kardamosios priemonės sąlygas, teisėjas tokią nutartį vykdyti siunčia prokurorui, kuris šią nutartį ne vėliau kaip kitą dieną perduoda įstaigai arba asmenims, kuriems pavesta kardamosios priemonės sąlygų laikymosi kontrolė.

6. Prokuroras, pakeitęs kardamosios priemonės sąlygas, panaikinęs arba pakeitęs kardomąją priemonę, ne vėliau kaip kitą dieną perduoda įstaigai arba asmenims, kuriems pavesta kardamosios priemonės sąlygų laikymosi kontrolė, atitinkamą nutarimą.

7. Pareigūnas, atliekantis ikiteisminį tyrimą ar teismas, nagrinėjantis baudžiamąją bylą, paskyręs, kardomąją priemonę ar ją pakeitęs, privalo nedelsdamas apie tai informuoti Informatikos ir ryšių departamentą prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos.

8. Prokuroras, ikiteisminio tyrimo metu gavęs įtariamojo (jo gynėjo) rašytinį ar žodinį prašymą, išimtiniais atvejais gali laikinai leisti nesilaikyti kardamosios priemonės sąlygų. Apie tokį sprendimą prokuroras raštu informuoja policijos įstaigą, kuriai pavesta vykdyti kardamosios priemonės sąlygų laikymosi kontrolę.

II. KARDAMOSIOS PRIEMONĖS – NAMŲ AREŠTO SĄLYGŲ LAIKYMOŠI KONTROLĖ

9. Teisėjo ar teismo nutartis, kuria paskirtas namų areštas, siunčiamas policijos įstaigai, kuriai pavedama vykdyti namų arešto sąlygų laikymosi kontrolę.

10. Policijos įstaigos vadovas, gavęs teismo nutartį, šios kardamosios priemonės sąlygų laikymosi kontrolę paveda policijos pareigūnui.

11. Policijos pareigūnas kontroliuoja, kaip asmuo, kuriam paskirta kardomoji priemonė – namų areštas, laikosi teisėjo ar teismo nutartyje nurodytų sąlygų.

12. Policijos pareigūnas, kuriam pavesta tokio asmens kontrolė, privalo fiksuoti ir tinkamai įforminti namų areštu nustatytų sąlygų visus pažeidimus.

13. Policijos pareigūnas, vykdamas namų arešto sąlygų laikymosi kontrolę, privalo tiek kartų patikrinti kontroliuojamą asmenį, kiek nurodyta ikiteisminio tyrimo teisėjo ar teismo nutartyje. Jeigu nutartyje nenurodytas patikrinimų skaičius, asmuo turi būti tikrinamas savo gyvenamojoje vietoje ne rečiau kaip kartą per 7 dienas.

14. Policijos pareigūnas, patikrinęs kontroliuojamą asmenį, duoda jam pasirašyti tikrinimų lape (1 priedas), kuriame turi būti: policijos įstaigos pavadinimas, kontroliuojamo asmens vardas, pavardė, asmens kodas, gyvenamoji vieta, nuotrauka (klijuojama tikrinimų lape), kada paskirta kardomoji priemonė – namų areštas, kokios nustatytos sąlygos, patikrinimo eilės numeris, kontroliuojančio pareigūno pareigos, vardas, pavardė, data, tikslus laikas, parašas, kontroliuojamo asmens parašas, esant reikalui pastabos.

15. Policijos pareigūnas, nustatęs, kad pažeistos namų arešto sąlygos, nedelsdamas tarnybiniu pranešimu apie tai informuoja prokurorą, vadovaujantį ikiteisminiam tyrimui, ar teismą, nagrinėjantį baudžiamąją bylą, bei imasi priemonių įtariamojo buvimo vietai nustatyti.

III. KARDOMOSIOS PRIEMONĖS – UŽSTATO SĄLYGŲ LAIKYMOŠI KONTROLĖ

16. Užstatas – tai piniginė įmoka litais, kurią į prokuratūros ar teismo depozitinę sąskaitą sumoka įtariamasis, jo šeimos nariai ar giminaičiai, taip pat kiti asmenys, įmonės ar organizacijos.

17. Užstato dydį nustato šią kardomąją priemonę skiriantis pareigūnas ar teismas, atsižvelgdami į nusikalstamą veiką, įtariamajam gresiančios bausmės dydį, įtariamojo ar užstato davėjo turtinę padėtį bei jų asmenybes. Piniginė įmoka neturėtų būti mažesnė nei 30 minimalių gyvenimo lygių (MGL).

18. Nutarime skirti kardomąją priemonę – užstatą įtariamajam išaiškinama pareiga šaukiamam atvykti pas ikiteisminio tyrimo pareigūną, prokurorą, teisėją ar į teismą, nekliudyti proceso eigos, nedaryti naujų nusikalstamų veikų, o užstato davėjas (jei piniginę įmoką sumoka ne pats įtariamasis) išpėjamas, kad jei įtariamasis nevykdys šios pareigos, užstatas pereis valstybei. Ši kardomoji priemonė laikoma paskirta surašius nutarimą paskirti užstatą ir užstato davėjui sumokėjus nustatyto dydžio piniginę įmoką į prokuratūros ar teismo depozitinę sąskaitą. Užstato davėjui nesumokėjus piniginės įmokos iki nutarime numatyto termino, sprendžiamas klausimas dėl kitos kardamosios priemonės paskyrimo.

19. Įtariamasis ar kaltinamasis, kuriam paskirta kardomoji priemonė – užstatas, pas ikiteisminio tyrimo pareigūną, prokurorą, teisėją ar teismą turėtų būti šaukiamas šaukimu. Nors BPK numato galimybę šaukti telefonu ar kitais būdais, tačiau šiais atvejais negali būti taikomos BPK 163 straipsnio numatytos procesinės prievartos priemonės.

20. Įtariamojo, kuriam paskirta kardomoji priemonė – užstatas, naujų nusikalstamų veikų darymas (pvz., kai pateikti įtarimai dėl kito ar kitų nusikaltimų, priimtas apkaltinamasis nuosprendis ir kt.) turi būti patvirtintas faktiniais baudžiamosios bylos duomenimis.

21. Įtariamojo kliudymas proceso eigai (pvz. nusikalstamas liudytojų, kitų įtariamųjų poveikis ir kt.) turi būti patvirtintas faktiniais baudžiamosios bylos duomenimis (pvz., liudytojų, kitų įtariamųjų apklausos ir kt.).

22. Jeigu įtariamasis nevykdo BPK 133 straipsnio 4 dalyje nurodytos pareigos, užstatas pereina valstybei, o įtariamajam kaip kardomoji priemonė skiriamas suėmimas. Jei suėmimui nėra pagrindo, skiriama kita kardomoji priemonė. Dėl to prokuroras ar teismas priima motyvuotą nutarimą ar nutartį, kurie per 5 dienas nuo nutarimo ar nutarties arba pranešimo apie tokį nutarimą ar nutartį gavimo dienos gali būti apskūsti ikiteisminio tyrimo teisėjui arba aukštesniajam teismui. Šis nutarimas ar nutartis, jei ji (jis) neapskūsta teisėjui ar aukštesniajam teismui, perduodama vykdyti po 5 dienų, jei nutarimo ar nutarties nuorašas įteiktas užstato davėjui pasirašytinai, arba po 10 dienų, – jei nutarimas ar nutartis arba pranešimas apie nutarimo, nutarties priėmimą siunčiamas paštu.

IV. KARDOMOSIOS PRIEMONĖS – DOKUMENTŲ PAĖMIMO SĄLYGŲ LAIKYMOŠI KONTROLĖ

23. Ši kardomoji priemonė gali būti skiriama prokuroro nutarimu ar teismo nutartimi. Iš įtariamojo gali būti paimti šie dokumentai: pasas, asmens tapatybės kortelė, vairuotojo pažymėjimas. Kiti dokumentai, skiriant šią kardomąją priemonę, nepaimami.

24. Ši kardomoji priemonė laikoma paskirta, kai surašomas nutarimas paimti dokumentus ir dokumentai (dokumentas) paimami.

25. Pasis, asmens tapatybės kortelė paimami siekiant užkirsti kelią įtariamojo išvykimui į užsienį, disponavimui nekilnojamuoju turtu ir kt.

26. Vairuotojo pažymėjimas paimamas siekiant užkirsti kelią naujoms nusikalstamoms veikoms, kurias įtariamasis gali padaryti, jei vairuos transporto priemonę.

27. Gali būti paimtas vienas ar keli šių rekomendacijų 23 punkte nurodyti dokumentai.

28. Paimti dokumentai laikomi prie baudžiamosios bylos.

29. Paėmus dokumentus, įtariamajam išduodama generalinio prokuroro nustatytos formos pažyma ir apie tai informuojama paimtą dokumentą (dokumentus) išdavusi tarnyba (tarnybos).

30. Policijos pareigūnai, sulaukę transporto priemonę vairuojantį asmenį, kuriam paskirta kardomoji priemonė – dokumentų (vairuotojo pažymėjimas) paėmimas, nedelsdami informuoja prokurorą ar teismą, nagrinėjantį baudžiamąją bylą.

V. KARDOMOSIOS PRIEMONĖS – ĮTARIAMOJO ĮPAREIGOJIMO PERIODIŠKAI REGISTRUOTIS POLICIJOS ĮSTAIGOJE SĄLYGŲ LAIKYMOSI KONTROLĖ

31. Policijos įstaigos (policijos komisariato, nuovados pagal įtariamojo gyvenamąją vietą), kurioje įtariamasis prokuroro nutarimu ar teismo nutartimi įpareigotas registruotis, vadovas kardamosios priemonės – įpareigojimo periodiškai registruotis policijos įstaigoje vykdymo kontrolę paveda policijos pareigūnui.

32. Rekomenduojama šią kardomąją priemonę skirti įtariamiesiems, kurių gyvenamojoje vietoje yra policijos įstaiga.

33. Įtariamasis, kuriam paskirta kardomoji priemonė – įpareigojimas periodiškai registruotis policijos įstaigoje, prokuroro nutarime ar teismo nutartyje nurodytomis savaitės ar mėnesio dienomis nustatytą valandą (išskyrus nakties metą) privalo atvykti registruotis į policijos įstaigą.

34. Įtariamasis, atvykęs registruotis į policijos įstaigą ar pas policijos pareigūną, vykdančią šios kardamosios priemonės kontrolę, privalo pasirašyti registracijos lape (2 priedas), kuriame turi būti: policijos įstaigos pavadinimas, asmens, kuriam paskirta ši kardomoji priemonė, vardas, pavardė, asmens kodas, gyvenamoji vieta, nuotrauka (klijuojama registracijos lape), kada paskirta kardomoji priemonė – įpareigojimas periodiškai registruotis policijos įstaigoje, registracijos eilės numeris, data, tikslus laikas, registruoti atvykusio asmens, policijos pareigūno parašai, esant reikalui, pastabos.

35. Policijos pareigūnas, nustatęs, kad įtariamasis prokuroro nutarime ar teismo nutartyje nurodytą savaitės ar mėnesio dieną, nustatytą valandą registruotis neatvyko, apie tai nedelsdamas tarnybiniu pranešimu informuoja prokurorą ar teismą, nagrinėjantį baudžiamąją bylą, bei imasi priemonių įtariamojo buvimo vietai nustatyti.

VI. KARDOMOSIOS PRIEMONĖS – RAŠYTINIO PASIŽADĖJIMO NEIŠVYKTI SĄLYGŲ LAIKYMOSI KONTROLĖ

36. Rašytiniu pasižadėjimu neišvykti įtariamasis įsipareigoja nepasišalinti iš savo gyvenamosios ar laikino buvimo vietos be prokuroro arba teismo leidimo. Įtariamasis taip pat gali būti įpareigotas nesilankyti tam tikrose vietose (konkreči vieta: butas, gatvė, miesto rajonas, miestas, konkreči įstaiga ir pan.) ir nebendrauti tiesiogiai, per kitus asmenis ar techninių priemonių pagalba, neieškoti ryšių su tam tikrais asmenimis (konkretūs asmenys: vardas, pavardė, asmens kodas).

37. Pasišalinimas – tai procesui trukdantis nebuvimas savo gyvenamojoje ar laikino buvimo vietoje daugiau kaip 7 dienas ar išvykimas į užsienį be teismo, teisėjo ar prokuroro leidimo.

38. Įtariamajam, kuriam paskirta kardomoji priemonė – rašytinis pasižadėjimas neišvykti, raštišką leidimą laikinai išvykti iš savo gyvenamosios ar laikino buvimo vietos gali duoti prokuroras ar teismas.

39. Jeigu ši kardomoji priemonė įpareigoja įtariamąjį nesilankyti tam tikrose vietose ir nebendrauti, nieieškoti ryšių su tam tikrais asmenimis, nutarimo ar nutarties nuorašas siunčiamas įtariamojo gyvenamosios vietos policijos komisariatui, kurio vadovas šios kardomosios priemonės sąlygų laikymosi kontrolę paveda policijos pareigūnui. Tais atvejais, kai ikiteisminį tyrimą atlieka ne policija, o kita ikiteisminio tyrimo įstaiga, kontrolę galima pavesti ir kitai ikiteisminio tyrimo įstaigai.

40. Policijos ar kitos ikiteisminio tyrimo įstaigos pareigūnas kontroliuoja, kaip asmuo, kuriam paskirta kardomoji priemonė – rašytinis pasižadėjimas neišvykti, laikosi prokuroro nutarime, teisėjo ar teismo nutartyje nurodytų sąlygų.

41. Policijos ar kitos ikiteisminio tyrimo įstaigos pareigūnas, kuriam pavesta tokio asmens kontrolė, privalo fiksuoti ir tinkamai įforminti visus šios kardomosios priemonės sąlygų pažeidimus bei kitus teisės pažeidimus.

42. Policijos ar kitos ikiteisminio tyrimo įstaigos pareigūnas, nustatęs, kad pažeistos kardomosios priemonės – rašytinio pasižadėjimo neišvykti sąlygos, ir surinkęs duomenis, tarnybiniu pranešimu nedelsdamas apie tai informuoja prokurorą ar teismą, nagrinėjantį baudžiamąją bylą.

VII. KARDOMOSIOS PRIEMONĖS – KARINIO DALINIO VADOVYBĖS STEBĖJIMO SĄLYGŲ LAIKYMOSI KONTROLĖ

43. Ši kardomoji priemonė taikoma tik tam tikram subjektui – tikrosios karo tarnybos kariui, šios kardomosios priemonės taikymo vieta – karinis dalinys.

44. Tikroji karo tarnyba – Lietuvos Respublikos piliečių nuolatinė privalomoji karo tarnyba, profesinė karo tarnyba, taip pat nenuolatinė karių savanorių ar atsargos karių tarnyba mokymų, pratybų, gynybos, apsaugos ar kitokių karinių užduočių vykdymo laikotarpiu.

45. Karys – Lietuvos Respublikos pilietis, atliekantis privalomąją (pradinę ar aktyviajame rezerve), profesinę ar savanorių karo tarnybą.

46. Karinis dalinys – batalionas arba jam prilygintas (susidedantis bent iš dviejų kuopų) nuolatinės struktūros kariuomenės karinis vienetas.

47. Karinio dalinio vadovybės atliekamas įtariamo kario stebėjimas yra Lietuvos Respublikos kariuomenės statutuose numatytos priemonės, skirtos užtikrinti, kad įtariamasis deramai elgtųsi ir šaukiamas atvyktų pas ikiteisminio tyrimo pareigūną, prokurorą, teisėją ar į teismą.

48. Stebėjimą vykdo pati karinio dalinio vadovybė, kuri įtariamo kario stebėjimui gali pasitelkti karo policiją.

49. Nutarimas skirti šią kardomąją priemonę siunčiamas karinio dalinio vadovybei, kuri apie parinktas konkrečias stebėjimo priemones ir apie stebėjimo vykdymą bei šios kardomosios priemonės sąlygų pažeidimus raštu informuoja prokurorą, paskyrusį šią kardomąją priemonę, ar teismą, nagrinėjantį baudžiamąją bylą.

50. Pasibaigus įtariamo kario, kuriam paskirta kardomoji priemonė – karinio dalinio vadovybės stebėjimas, tikrosios karo tarnybos laikui, sprendžiamas klausimas dėl kitos kardomosios priemonės paskyrimo.

VIII. KARDOMOSIOS PRIEMONĖS – NEPILNAMEČIO ATIDAVIMO PRIŽIŪRĖTI SĄLYGŲ LAIKYMOSI KONTROLĖ

51. Kardomoji priemonė – nepilnamečio atidavimas prižiūrėti gali būti taikoma tik asmenims, kuriems nėra suėję 18 metų. Nepilnamečiui sulaukus pilnametystės, sprendžiamas klausimas dėl kitos kardomosios priemonės paskyrimo.

52. Nepilnametis įtariamasis atiduodamas tėvams arba vienam iš jų, rūpintojams arba kitiems fiziniams ar juridiniams asmenims, kurie rūpinasi vaikais.

53. Asmuo, kuriam atiduodamas prižiūrėti nepilnametis, raštu įsipareigoja, kad nepilnametis įtariamasis deramai elgsis, t. y. nedarys teisės pažeidimų, lankys mokyimo įstaigą, šaukiamas atvyks pas ikiteisminio tyrimo pareigūną, prokurorą ar į teismą.

54. Jeigu įtariamasis nepilnametis vengia atvykti pas ikiteisminio tyrimo pareigūną, prokurorą ar į teismą, asmenims, įsipareigojusiems jį prižiūrėti, prokuroro nutarimu ar teismo nutartimi gali būti paskirta iki penkių minimalių gyvenimo lygių (MGL) dydžio bauda. Šios kardamosios priemonės nustatytos pareigos nevykdymas būtų sunkiai įrodomas, jei nepilnametis būtų šaukiamas ne šaukimu. Rekomenduojama nepilnametį įtariamąjį atvykti pas ikiteisminio tyrimo pareigūną, prokurorą ar į teismą šaukti šaukimu.

55. Nutarimo ar nutarties nuorašas siunčiamas įtariamojo nepilnamečio gyvenamosios vietos policijos komisariatui, kurio vadovas šios kardamosios priemonės sąlygų laikymosi kontrolę paveda policijos pareigūnui.

56. Policijos pareigūnas, nustatęs, kad įtariamasis nepilnametis elgiasi nederamai, tarnybiniu pranešimu nedelsdamas apie tai informuoja prokurorą ar teismą, nagrinėjantį baudžiamąją bylą, ir nurodo konkrečius nederamo elgesio faktus.

IX. KARDOMOSIOS PRIEMONĖS – ĮPAREIGOJIMO GYVENTI SKYRIUM NUO NUKENTĖJUSIOJO SKYRIMO IR ŠIA KARDOMĄJA PRIEMONE NUSTATYTŲ ĮPAREIGOJIMŲ LAIKYMOSI KONTROLĖS TVARKA

57. Prokuroras su prašymu skirti kardomąją priemonę – įpareigojimą gyventi skyrium nuo nukentėjusiojo (3 priedas) į ikiteisminio tyrimo teisėją gali kreiptis tada, kai pagrįstai manoma, kad įtariamasis, gyvendamas kartu su nukentėjusiuoju, bandys neteisėtai paveikti nukentėjusįjį arba nukentėjusiajam ar kartu su juo gyvenantiems asmenims darys naujas nusikalstamas veikas. Manymą, kad įtariamasis nukentėjusiajam ar kartu su juo gyvenantiems asmenims darys naujas nusikalstamas veikas, gali pagrįsti ir vien tik padarytos nusikalstamos veikos pobūdis, rūšis, aplinkybės ar motyvai.

Kitais atvejais manymą, kad įtariamasis, gyvendamas kartu su nukentėjusiuoju, bandys neteisėtai paveikti nukentėjusįjį arba nukentėjusiajam ar kartu su juo gyvenantiems asmenims darys naujas nusikalstamas veikas, būtina pagrįsti kitais bylos duomenimis (pvz.: informacija apie neišnykusį asmens teistumą, liudytojų parodymai, nukentėjusiojo ir su juo gyvenančių asmenų parodymai ar pan.).

Šie duomenys turėtų būti ikiteisminio tyrimo medžiagoje, kuri turi būti pateikta ikiteisminio tyrimo teisėjui.

Faktas, jog įtariamasis neturi kitos gyvenamosios vietos, nėra pagrindas nesikreipti į ikiteisminio tyrimo teisėją dėl šios kardamosios priemonės paskyrimo.

58. Šia kardomąja priemone įtariamasis gali būti įpareigotas nesilankyti tam tikrose vietose, kuriose būna nukentėjusysis ar kartu su juo gyvenantys asmenys (pvz.: miestas, miesto rajonas, kaimas, gatvė, tam tikra kavinė, mokykla ir pan.), nebendrauti tiesiogiai, per kitus asmenis ir techninių priemonių pagalba, neieškoti ryšių su nukentėjusiuoju ar kartu su juo gyvenančiais asmenimis (nurodomi konkretūs asmenys).

59. Skiriant kardomąją priemonę – įpareigojimą gyventi skyrium nuo nukentėjusiojo, įtariamasis įspėjamas, kad už šio įpareigojimo nesilaikymą jam gali būti paskirta kita kardomoji priemonė (kitos kardamosios priemonės).

60. Paskyrus kardomąją priemonę, prokuroras gali leisti (informavęs nukentėjusįjį) įtariamąjam trumpam atvykti į gyvenamąją vietą pasiimti asmeninius daiktus ir dokumentus. Nukentėjusiojo prašymu, siekiant užtikrinti jo saugumą, tokiaime veiksme gali būti skiriamas dalyvauti policijos pareigūnas.

61. Apie šios kardamosios priemonės paskyrimą ir jos sąlygas nedelsiant raštu informuojamas nukentėjusysis, išaiškinant jam teisę pranešti bet kuriai teritorinei policijos įstaigai,

ikiteisminį tyrimą atliekančiai įstaigai ar prokuratūrai apie įtariamojo pažeidinėjamas kardomosios priemonės sąlygas.

62. Teritorinė policijos įstaiga ar ikiteisminį tyrimą atliekanti įstaiga, gavusi duomenų apie kardomosios priemonės – įpareigojimo gyventi skyrium nuo nukentėjusiojo sąlygų pažeidimą, nedelsdama raštu informuoja prokurorą, kuris organizuoja ikiteisminį tyrimą.

63. Įpareigojimo nesilaikymas turi būti patvirtintas faktiniais bylos duomenimis, todėl prokuroras, gavęs duomenų apie kardomosios priemonės – įpareigojimo gyventi skyrium nuo nukentėjusiojo sąlygų pažeidimą, nedelsdamas organizuoja pažeidimo fakto aplinkybių ištyrimą (nukentėjusiojo, įtariamojo apklausas ir kt.) ir sprendžia dėl kitos kardomosios priemonės (kitų kardomųjų priemonių) paskyrimo.

64. Paskyrus kardomąją priemonę rekomenduojama iš karto išsiaiškinti, koks bus naujos įtariamojo gyvenamosios vietos ar kontaktinis adresas, kad būtų užtikrintas tinkamas šaukimų įteikimas.

65. Kardomąją priemonę – įpareigojimą gyventi skyrium nuo nukentėjusiojo, siekiant užtikrinti įtariamojo dalyvavimą procese, rekomenduojama skirti kartu su kita kardomąją priemone (pvz.: įtariamojo įpareigojimas periodiškai registruotis policijos įstaigoje, rašytinis pasižadėjimas neišvykti).

Papildyta skyriumi:

Nr. [I-83](#), 2008-06-13, *Žin.*, 2008, Nr. 69-2645 (2008-06-17), i. k. 108503AISAK0000I-83

SUDERINTA
Lietuvos Respublikos
teisingumo ministras
Vytautas Markevičius
2003 m. balandžio 14 d.

SUDERINTA
Lietuvos Respublikos
vidaus reikalų ministras
Juozas Bernatonis
2003 m. balandžio 14 d.

Rekomendacijų dėl kardomųjų priemonių
(išskyrus suėmimą) sąlygų laikymosi
kontrolės 1 priedas

(įstaigos pavadinimas)

TIKRINIMŲ LAPAS

Vieta
nuotraukai

Asmuo, kuriam paskirta kardomoji priemonė – namų areštas _____

(vardas, pavardė, asmens kodas, gyvenamoji vieta)

Kardomoji priemonė paskirta nuo _____

Nustatytos sąlygos _____

Eil. Nr.	Kontroliuojančio pareigūno pareigos, vardas, pavardė	Tikrinimo data, laikas	Kontroliuojamo asmens parašas	Pastabos

Rekomendacijų dėl kardomųjų priemonių
(išskyrus suėmimą) sąlygų laikymosi
kontrolės 2 priedas

(įstaigos pavadinimas)

REGISTRACIJOS LAPAS

Vieta nuotraukai

Asmuo, kuriam paskirta kardomoji priemonė – įpareigojimas periodiškai registruotis
policijos įstaigoje _____

(vardas, pavardė, asmens kodas, gyvenamoji vieta)

Kardomoji priemonė paskirta nuo _____

Nustatytos sąlygos _____

Eil. Nr.	Registruotis atvykusio asmens parašas	Registracijos data, laikas	Pastabos

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro
2003 m. balandžio 18 d. įsakymu Nr. I-58

**REKOMENDACIJOS DĖL FOTOGRAFAVIMO, FILMAVIMO, MATAVIMO, RANKŲ
ATSPAUDŲ IR PAVYZDŽIO GENETINEI DAKTILOSKOPIJAI PAĖMIMO TVARKOS****I. BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Šios rekomendacijos nustato procesinės prievartos priemonių, numatytų Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso (Žin., 2002, Nr. [37-1341](#)) (toliau – BPK) 156 straipsnyje, paskirtį, jų taikymo faktinius ir procesinius pagrindus, veiksmų atlikimo tvarką, jų eigos ir rezultatų fiksavimą.

**II. PROCESINĖS PRIEVARTOS PRIEMONIŲ, NUMATYTŲ BPK 156 STRAIPSNYJE,
PASKIRTIS**

2. BPK 156 straipsnyje nustatyta, kad ikiteisminio tyrimo pareigūno ar prokuroro nutarimu įtariamasis, o teismo nutartimi kaltinamasis, gali būti fotografuojami, filmuojami, matuojami, gali būti paimami jų rankų atspaudai ir pavyzdžiai genetinei daktiloskopijai.

Kai atsiranda su tyrimu susijusi būtinybė, šie veiksmai gali būti atliekami ir kitiems asmenims.

3. Šių rekomendacijų 2 punkte nurodytų priemonių taikymo tikslas ir faktinis pagrindas yra būtinybė gauti individualius duomenis apie įtariamąjį, kaltinamąjį ar kitą asmenį, kai šie duomenys reikalingi ikiteisminio tyrimo ar teismo nagrinėjimo proceso veiksmams atlikti.

4. BPK 156 straipsnyje numatyti veiksmai padeda pasirengti atlikti konkretų ikiteisminio tyrimo veiksmą. Duomenys, informacija, gauta atlikus minėtus veiksmus, vėliau gali būti panaudota atliekant kitus proceso veiksmus. Pvz., fotografavimas reikalingas asmens atpažinimui pagal nuotrauką (BPK 192 straipsnis). Sukaptos nuotraukų ar vaizdo įrašų kartotekos reikalingos nustatant nežinomą įtariamąjį (BPK 194 straipsnis). Matavimo duomenis galima panaudoti atliekant eksperimentą (BPK 197 straipsnis).

5. Asmenų rankų atspaudų ir pavyzdžių genetinei daktiloskopijai bazių įskaitoje esanti informacija gali būti panaudojama tiriant neišaiškintas nusikalstamas veikas, nustatant neatpažintų lavonų, nežinomų ligonių ar vaikų asmens tapatybę.

6. Techninius ir organizacinius šių veiksmų atlikimo aspektus nustato Lietuvos policijos generalinio komisaro 2000 m. birželio 16 d. įsakymas Nr. 12 RN „Dėl automatizuotos daktiloskopinės identifikacijos sistemos darbo organizavimo instrukcijos patvirtinimo“ ir 2002 m. spalio 14 d. įsakymas Nr. 11 RN „Dėl DNR duomenų įskaitos tvarkymo instrukcijos patvirtinimo“.

7. BPK 156 straipsnio nustatytus veiksmus reikia skirti nuo kitų proceso veiksmų, kai juos atliekant asmenys fotografuojami, filmuojami, matuojami, paimami jų rankų atspaudai arba kiti lyginamieji pavyzdžiai, turintys genetinės informacijos. Tokiais atvejais būtina vadovautis BPK normomis, kurios nustato vieno ar kito procesinio veiksmo atlikimą.

8. Pavyzdžių lyginamajam tyrimui paėmimą nustato BPK 144 straipsnis. Asmens apžiūrą – BPK 143 straipsnis. Apžiūros metu asmuo gali būti fotografuojamas, filmuojamas, matuojamas, siekiant užfiksuoti ant jo kūno esančius nusikalstamos veikos pėdsakus arba ypatingas žymes. Šiuose BPK straipsniuose nėra nuorodos, kad galima fotografuoti, matuoti ir pan., todėl atliekant juose numatytus veiksmus būtina vadovautis BPK 179 straipsniu („Tyrimo veiksmų eigos ir rezultatų fiksavimas“), nes atliekant visus tyrimo veiksmus rašomi protokolai.

**III. FOTOGRAFAVIMO, FILMAVIMO, MATAVIMO, RANKŲ ATSPAUDŲ IR
PAVYZDŽIO GENETINEI DAKTILOSKOPIJAI PAĖMIMO PAGRINDAI IR TVARKA**

9. Fotografuoti, filmuoti, matuoti, imti rankų atspaudus ir pavyzdžius genetinei daktiloskopijai BPK 156 straipsnyje nustatyta tvarka galima tik pradėjus nusikalstamos veikos ikiteisminį tyrimą arba teisminio nagrinėjimo metu.

10. BPK 156 straipsnio 1 dalis nustato komentuojamų priemonių taikymą įtariamiesiems ir kaltinamiesiems. Fotografavimas, filmavimas, matavimas, rankų atspaudų ir pavyzdžio genetinei daktiloskopijai paėmimas yra procesinė prievartos priemonė. Šios prievartos priemonės taikymo procesinis pagrindas, nepriklausomai nuo įtariamojo, kaltinamojo sutikimo ar nesutikimo, yra ikiteisminio tyrimo pareigūno ar prokuroro priimtas nutarimas arba teismo nutartis. Šiuose sprendimuose, be būtinų rekvizitų, turi būti nurodomas prievartos priemonės taikymo faktinis pagrindas.

11. BPK 156 straipsnio 2 dalyje nustatytas ne tik komentuojamų priemonių taikymas nukentėjusiesiems, liudytojams ar kitiems asmenims, bet ir skirtingas proceso pagrindas, kuris priklauso nuo šių asmenų pozicijos.

11.1. Jeigu nukentėjusysis, liudytojas ar kitas asmuo sutinka, kad jam būtų atliekami BPK 156 straipsnio 1 dalyje nurodyti veiksmai, ikiteisminio tyrimo pareigūnas ar prokuroras nutarimo nepriima. Dėl šių veiksmų atlikimo surašomas protokolas.

11.2. Jeigu tokie asmenys nesutinka būti fotografuojami, filmuojami, matuojami, taip pat kad būtų paimti jų rankų atspaudai ir pavyzdžiai genetinei daktiloskopijai, šiuos veiksmus galima atlikti priverstiniu būdu. Tokiu atveju procesinis pagrindas šiems veiksmams atlikti yra tik prokuroro nutarimas.

12. Taikant BPK 156 straipsnio 1 ir 2 dalyse numatytas priemones, įtariamasis, kaltinamasis ar kitas asmuo, kuriam veiksmai atliekami priverstiniu būdu, turi būti pasirašytinai supažindinti su nutarimu ar nutartimi.

13. Atliekant komentuojamus veiksmus pagal taisykles, nustatytas BPK 179 straipsnyje, turi būti surašomas protokolas. Protokole pažymima apie panaudotą prievartą bei jos pobūdį.

14. Apie tai, kad asmuo atsisako pasirašyti, kad susipažino su nutarimu, nutartimi ar su veiksmo protokolu, pažymima nutarime ir veiksmo protokole, o veiksmą atlikęs asmuo tai patvirtina parašu.

15. Fotografavimą, filmavimą, matavimą gali atlikti ikiteisminio tyrimo pareigūnas, prokuroras, specialistas arba kitas, dalyvaujantis atliekant šiuos veiksmus, asmuo, jei veiksmams atlikti nereikia specialių žinių ir įgūdžių. Rankų atspaudų ir pavyzdžių genetinei daktiloskopijai paėmimą tikslinga pavesti atlikti specialistams ar kitiems asmenims, turintiems reikiamų žinių ir įgūdžių.

SUDERINTA
Lietuvos Respublikos
teisingumo ministras
Vytautas Markevičius
2003 m. balandžio 14 d.

SUDERINTA
Lietuvos Respublikos
vidaus reikalų ministras
Juozas Bernatonis
2003 m. balandžio 14 d.

Pakeitimai:

1.
Lietuvos Respublikos generalinis prokuroras, Įsakymas
Nr. [I-83](#), 2008-06-13, Žin., 2008, Nr. 69-2645 (2008-06-17), i. k. 108503AISAK0000I-83
Dėl generalinio prokuroro 2003 m. balandžio 18 d. įsakymo Nr. I-58 "Dėl Ikiteisminio tyrimo pradžios registravimo tvarkos ir rekomendacijų patvirtinimo" pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos generalinis prokuroras, Įsakymas

Nr. [I-110](#), 2008-08-11, Žin., 2008, Nr. 94-3713 (2008-08-19), i. k. 108503AISAK000I-110

Dėl Rekomendacijų dėl ikiteisminio tyrimo pradžios ir jos registravimo tvarkos patvirtinimo